

**Оцифрування наукової бібліотеки
Державного природознавчого музею НАНУ
Digitization of the scientific library of the
State Museum of Natural History of NAS**

Titius, Johann Daniel. Parus minimus Polonorum remiz
Bononiensium pendulinus descriptus. Accedit tabularum aencaruin
biga / J. D. Titius. - Lipsiae: Apud haeredes Lankisios, 1755. - 48
p., 2 tab.

Примірник книги скачаний із сайту: <http://lib.smnh.org>

Постійне посилання на сторінку книги:

http://lib.smnh.org/books/titius_johann/

Download a copy of the book from the site:

<http://lib.smnh.org>

Permanent link to the book page:

http://lib.smnh.org/books/titius_johann/

Biblioteka Muzeum im. Dzieduszyckich
we Lwowie.

Sz 5. a N. II.

1984

B. N. 112

1199
A-795.
PORTARIA
PARVS MINIMVS
POLONORVM REMIZ
BONONIENSIVM PENDVLINVS
DESCRIPTVS

1126
A V C T O R I T A T E
AMPLISSIMI ORDINIS PHILOSOPHICI LIPSIENS.

PRO LOCO

IN EODEM OBTINENDO

D. 22. DECEMBR. MDCCLY.

PRIMUM DISPV TABIT

IO. DANIEL TITIVS

ACCEDIT TABVLARVM AENEARVM BIGA.

L I P S I A E

Apud HAEREDES LANKISIOS

1755

BIBLIOTEKA
W. D.
POTURZYCKA

W.D.
DZIEŁ
PRZYROD

VIRO
PERILLVSTRI
ET
EXCELLENTISSIMO
DOMINO
HANNS GOTTHELF
A GLOBIG
SVPREMI SENATVS SANCTIORIS,
QVI DRESDAE EST, PRAESIDI
EMINENTISSIMO

DOMINO MEO INDVLGENTISSIMO

VIR
PERILLVSTRIS
DOMINE EXCELLENTISSIME.

Dabitur venia pietati meae, PRAESES EM-
NENTISSIME, vt huic libello Tuum illu-
stre nomen praescribam, & publice te-
statum eam, quam Tibi Tuaeque gloriae
huncce ingenii mei prouentum, quantumuis
exiguum, dicatum velim ac consecratum. Quod-
si nempe scriptorem oportet operi suo patrocini-
um quaerere, huic certe ea est conditio, vt
quum sui tum vtilitatis publicae caussa tutelam
sibi

sibi expetere habeat necesse. Etenim aut me amor historiae naturalis fallit, aut nulla vnquam disciplina nec iucundior, nec vtilior, nec summorum virorum personis dignior fuit; nec in qua tam multa & praeclara ingenia elaborauerint; nec cui tantopere maximorum Principum auxilio opus sit & exemplo. Haec a me dicta comprobatione non indigent. Cogitemus, quaeso, instructissimos rerum naturalium thesauros, publicos illos quibus solum Germania superbit. Cogitemus mirandam amplissimamque regiam suppellestem Dresdensem tot illustribus artis & naturae monumentis refertam, vt ad constituendam eius amplitudinem contendisse orbis & natura videantur. Itane Principum in conquirendis naturae arcanis maiestas studio & sumptibus parata celebratur? Itane vtilitati historiae naturalis aliquod statuitur pretium, nullo aeuo, nullo ore tacendum? Quare quum praecipue in hoc quoque scripto nobilissimae huius doctrinae aliquod traditur argumentum, & ignotae, quae in Museo regio Dresdensi reposita seruatur, auiculae nonnihil dilucidationis adfertur: eius descriptionem, cui temporis & nouitatis gratia lenocinatur, non consuetudine, vt plerumque fit, sed pietate, sed officiorum cultu

Tibi,

Tibi, PRAESES EXCELLENTISSIME, cum pri-
 mis deferendam duxi, qui tam auspiciatissimis ini-
 tiis regundae reipublicae sanctioris & literariae
 clauum capeffis. Allectus enim in supremum
 Senatum Ecclesiasticum dum primo loco es, Ec-
 clesiae & literis magnopere gratulandum arbi-
 tror, quae quo magis indigent ope & auxilio, eo
 plus praesidii a benignitate Tua & sapientia spe-
 rare possunt: quippe qui, vt maximi & Diis co-
 gnati animi solent, vnum vis, vnum optas, illud-
 que vnum ex salute omnium est. Hac eminenti
 animi Tui indole excitata inter caeteras disci-
 plinas historia naturalis, quae sine magnis admi-
 niculis & illustrium personarum cura nequit ex-
 splendescere, me cultorem suum, parum illum
 quidem celebrem, at indefessum tamen, & ani-
 mi quadam inclinatione in illius culturam prop-
 endentem, vehementer inflammat, atque Ti-
 bi, DOMINE, me interprete praestantiam suam
 & insignem in rebus humanis vtilitatem, qua
 decet submissione, commendat. Atque sic pos-
 teritati constabit, fuisse in Nostris qui Tuo
 munere, benigno illo & liberali, literis bonisque
 artibus honorem habuerint; fuisse etiam, qui ta-
 li insigni Patrono physicis disciplinis, & sine qua
 inops vtilitatis physica est, historiae naturali ope-
 rati

rati sint. Tanta igitur & tam egregia com-
moda rei literariae quum dignitates polliceantur,
quas exunte hoc anno Tua virtute consequi-
tus amplissimas es, & quas opto vt perpetuo fe-
licissimas habeas: pro Tua salute, in qua litera-
rum salus continetur, vota oportet quam arden-
tissima nuncupare. Deus Te seruet precor;
Deus Te sospitem & incolumem agere priuatim,
publice, perpetuo sinat DOMINE; mihi que
illud gaudium largiatur, vt me Tuae beneuolentiae
imposterum patiaris minime exsortem esse.

VIR PERILLVSTRIS
DOMINE EXCELLENTISSIME

TANTI NOMINIS

Scribeb. Lipsiae
d. 16 Dec.
1755.

OBSEQUIOSISSIMVS. GLIENS

JO. DAN. TITIVS.

PARVS

PARVS MINIMVS DESCRIPTVS

Historia auium naturalis quam diligenter a recentioribus praesertim physicis sit excolta, nemo est L. B. qui ignorat. Sed in eadem perficienda multa omnino supersunt, quae Physicorum industriam fugerunt, & quae, ubi occurrunt, praeclarum est describere, monumentisque mandare. Horum igitur, cum minimum quoduis, si rarum & non ubique obuium sit, spectaculum dulce fiat; gratum Tibi facturum credo, Lector, si historiam naturalem auiculae percenseam, de qua apud ornithologos tantum non omnes aut parum idque obscure, aut nihil relatum legis. Si enim excipias, quod Amplissimus KLEINVS (*) de auicula nostra memorat, illius non memini apud quemquam in catalogis auium mentionem fieri; adeo quidem, vt historia illius hodie desideraretur eiusque nunc obruta iaceret memo-

(*) *Hist. auium natural. Prodrum. p. 86.*

memoria, nisi eandem nonnulli, qui illustrandae Historiae naturali huius vel illius regionis operam dederunt, paucissimis licet, ab obliuione vindicassent. Cuius tamen ne omnis plane descriptio deficeret, CAIETANVS MONTIVS, in illustri, quod Bononiae est, Scientiarum atque Artium Instituto, Physices Professor, rerum physicarum scriptor prae multis clarus, breuem dedit, ad cognoscendam auiculae speciem satis tamen adcommodatam. Hic, vt in conquirendis auibus agri Bononiensis miram operam posuisset, cum Brunone Tozzio, qui harum rerum cognoscendarum studio Florentia Bononiam allectus erat, palustria salicta, in quibus delitescere auiculam nouerat, ipse petere in animum induxit; partim vt sibi scrupulum eximeret, si qua esset inter parum caudatum & Pendulinum, quam ALDROVANDVS aliique ignorabant, differentia; partim vt scriptores, quos in describenda aue parciore animaduertebat, suppleret, atque ad constituendam externam eius figuram atque speciem, quantum posset, faceret. Profectus igitur comite Tozzio ad paludes, quibus a Sacello S. Gabrielis archangeli nomen, atque commendatione Comitis Marsilii instructus, quadratum in iis locis consumpsit; neque in capiendo Pendulino quidquam profecit. Quare ad aucupes se conuertit, constitutoque praemio, si quis auem viuam afferret, post aliquot dies, Bononiam reuersus, nidum cum matre simul ac pullis accepit. Vnum iam deesse videbatur, nempe auem masculi sexus cognoscere, quod ille interdum a foeminis in externis quibusdam notis diuersus esse deprehenditur. Cui desiderio Bruno Tozzius satisfecit, qui intra aliquot menses, quam Florentiam reuenerat, marem in Hetruriae lacubus captum, propriis coloribus pictum ad MONTIVM misit. Et tum demum comperit MONTIVS Pendulinum ignotam esse auiculam, neque ab auctoribus, quod quidem sciret, descriptam, dignam tamen quam sine mora describeret. Atque haec descriptio Pendulini a Clarissimo Viro facta sola est ad informandum Lectorem apta. Namque ex Ornithologorum scriptis, quid de auicula

cula comperi, non tanti puto; atque illorum, qui in scribenda historia naturali regni alicuius versantur, de aue nostra brevis est, ne dicam insufficiens oratio. Quorum e numero sunt RZĄCZYNSKI, STRAHLENBERG, GMELIN, alii; quorum tamen solertiae hoc debemus, vt sciamus Pendulinum non modo Italiam, sed Poloniam quoque, Russiam, Sibiriam atque nonnulla Germaniae loca incolere.

Et quidem negare non possum, lecta MONTII descriptione, primam me cupidinem inuasisse experiendi, si quis auctum in nostris regionibus cognosceret; aut si quid illius comperitum esset, quo descriptio Vini Clarissimi perfici posset. Neque id adeo difficile esse, singulari animadversione iam tum innuebam, cum praeclarus descriptionis Montianae interpres Germanus, ARNOLDVS, Physices & Mathematicos Professor Erlangenensis, mihi amicissimus, aliquot commentarios Academicorum Bononiensium in vernaculam translatis, promptuario vniuersali (*) inferi curaret. Haec animo versanti, Illustris ELENBYRGIVS, Consiliarius rei metallicae, & Musaei regii Dresdensis Praefectus, pro sua in me benevolentia, suoque historiae naturalis promouendae studio, singularem operam hac in re nauauit, atque auiculam cum pullis, & ouis in vini Spiritu optime conseruatis, simul ac quatuor nidos e locupletissimo rerum naturalium thesauro regio, permissu superiori, rogatus ad me perferenda curauit; animaduersiones suppeditauit, Varsouiam explorandae huius rei causa scripsit, atque demum notitiam inter me & SCHVLZIVM, virum doctum, & inspicientiarum rerum naturalium peritissimum, esse voluit: qui cum in Lithuania, medicinae faciendae causa, fuisset, atque auiculam in paludibus saepius vidisset, multa ad me retulit egregia, quae harum rerum curioso non possunt non esse iucunda. Neque tacitus hoc loco praetereo, Celeberrimum KLEINIVM,

B 2

praeter

(*) *Allg. Magazin der Natur und Kunst*. Th. II. p. 238. 249.

praeter descriptionem auiculae Remiz, masculi sexus, tabulam parorum, vna cum accuratissima eorundem quoad capita & digitos delineatione, mihi subministrasse, vt lectorum oculis subiiciantur. His igitur aliisque subsidiis instructus, MONTII vestigia subsequens spicas ab eo relictas a tergo colligere atque pertexere auiculae historiam coepi; in qua satis mihi est ad diligentiae laudem, attulisse quae comperi, & quae ad suppleendam descriptionem Montianam si non necessaria, tamen nec superflua videbantur. Ita enim collata vtriusque nostrum enarratione, quid adhuc addendum superfit, potest iudicari.

Quod ad nomen attinet, pro diuersitate regionis quam habitat, auicula diuersimode nuncupatur: Italis Pendulinus, Polonis Remiz, quod nomen ei in Russia quoque atque in Sibiriae regionibus mansit; nisi quod vltima syllaba paulisper immutari ab incolis solet. Namque *Remes* malunt pronuntiare, & qui has regiones obierunt constanter *Remes* scribunt. Sed Polonorum non idem consensus. RZAŹCZYNSKIUS, societatis Jesu sacerdos, historiae naturalis Poloniae scriptor diligens atque disertus, patrio idiomate, quod latinum nomen desideratur, vtrumque vocabulum, *Remiz* ac *Remis*, nec praeter rationem, admittit. Namque *Remiz* vocabulum, polonice per z scriptum, *Remis* pronuntiat, quod literae z syllabam terminanti sonus lenior est; adeoque ad hunc sonum declarandum, polonum vocabulum, vt fecit vir egregius, latinis auribus *Remis* exprimeretur. Nonnullis placet scribere *Remicz*, & pronuntiare *Remizsch* siue *Remisch*: quae nominis mutatio, quanquam non admodum frequens, tamen originem vocabuli eleganter prodit. Ego enim, si quid iudicare possum, vocabulum *Remis*, pro Germanico *Römisch* habeo, prorsus ac si auiculam *Remis Romanam auiculam* appellares. Forte enim ipseus natale solum, Italia, antiquis auium nostrarum obseruatoribus satis fuit, cur eandem, deficiente germanico vocabulo, Romanam, tanquam aduenam ex Italia, nuncuparent. Certe multa
me

me mouent vt hoc credam. Et quamuis in verborum originibus plerumque ratio esse solet imperfecta, vel magis inops & ieiuna, tamen in hoc tam sufficiens est atque manifesta, vt de patria auiculae vix amplius ambigendum sit. Sunt, qui in literis hac de re ad me datis *Remis* siue *Acanthis romana* scribunt, certissimo iudicio hanc ipsam denominationem aui nostrae alicubi locorum esse impositam, eamque successu temporis in vocabulum *Remis* degenerasse: quam sententiam confirmat descriptionis regii Musaei Dresdensis illustris autor, qui nidos Pendulini, nidos acanthidis romanae appellari (*) fuit. Accedit, quod huiusmodi auiculae, quibus cum nostra aequalis fere magnitudo, acanthidis nomine insigniri solent ab imperitis atque in prouerbiis; vnde Poeta rem minimam cum magna comparaturus suo iam tempore cecinit

*Astyle credibile est, si vincat acanthida cornix
Vocalem superet si turpis aedona bubo.*

Practerea solemne est Polonis auem sua lingua *Remizowy Ptak* appellare, eamque ex Italia in polonas regiones adlatam credere. Germanis deest nomen; Amplissimus KLEINVS (**)
auem parum Volhiniae, nido pensili vocat, (*die Volhinische Beutelmeise*): sed eandem a quibusdam parum salicarium (*Weidenmeise*) nominatam esse non vanus auguror.

Si qua igitur est nominis potestas, Pendulinum omnium primo ex Italia ad nos aduenisse censeo. Apud antiquiores ornithologos altum de eo silentium; neque eius, an Aldroandus meminerit meo quidem sensu fati euictum est, quamuis

B 3

Cl.

(*) Description du Cabinet Royal de Dresde, touchant l'Hist. Natur. p. 60. ibidem verba: au recueil de nids d'oiseaux qui est très-abondant, l'attention des curieux se portage d'ordinaire entre les nids de certains oiseaux des

Indes qu'on seve sur la table des Grands, & ceux des Colibris, des Loriots, des Serins, des Alyeux & des Rémices ou Serins de Rome.

(**) Anim. Hist. Nat. Prodr. p. 86.

Cl. MONTIUS nidum pendulum pari caudati ab eo exhibitum, pro nido Pendulini habet. Pendulinus itaque Italiae incolae, potissimum propter Bononiam, circa Malalbergium atque paludes finitimas habitat. Nidulatur etiam prope Florentiam in Heretruriae lacubus, e quibus per tractum Venetum, ducatus Carinthiae & Austriae paludosos in regnum Bohemiae, atque exinde in Poloniam Septentrionemque migrasse videtur. In Germaniae paludibus recentiori tempore, anno scil. 1745, ad Prentslaviam in Marchia Vckerana repertus legebatur nidus e ramusculo salicis super aquam pensilis, sacciformis, ex cannabi, lanugine atque plumulis ab auicula ignota fabricatus. Ipse cum Gedani adhuc esse a. 1743 saepe in horto auiculam observavi, cinnaei coloris cauda erecta, magnitudine corporis paro minori aequali. Hanc celeberr. HANOVIVS regulis adnumerat; (*) neque ratio suppetit, cur eam pro Pendulino habeam, cui alias admodum similis erat. Cum vero nullibi tanta paludum saliciorumque copia sit, quam in nonnullis Poloniae tractibus, illos amare prae caeteris videtur Pendulinus. Nidulari prope Varsoviam incipit, inde ad Vegrouiam in Palatinatum Bielcensem, ad Bielcam oppidum, vsque in districtum Grodnensem procedit. Relicto Bielcensi palatinatu, si Lithuaniam peragras, auiculam in Polesiae paludibus atque per omnem Brescensium palatinatum longe lateque dispersam inuenies; quod integra haec regio fluuiis abundat, qui vndas suas in Pripetum amnem, quisque suo ordine, praecipitantes, huius ripam admodum depressam faciunt, (*) totamque Polesiam crebris paludibus refertiunt. Quo efficitur, ut in plurimis hisce locis iter non nisi nauigiis faciendum; cumque cognitum sit, quam gaudeat

— — *populus unda*
Et quam limosa canna palustris humo,

rotus

(*) *Dim. Erfahr.* htd. 49. N. 2.

(*) ANDR. CELLARII *Regn. Polon. noviss. descript.* p. 297.

totus Polesiae districtus populo, salice, alno & pruno silvestri reclusus est, paludibus plerumque typha, iunco atque arundine coopertis. Ad Pripectum amnem oppidulum est, Illustrissimo Principi, exercitus Poloni supremo Duci RADZIVILIO parens, Lachwa, in quo Cl. Schulzius observationes suas post experientissimum FLOERKE, Illustrissimae Principis Radziuilliae Archiatrum, influit; qui mira capiendae auiculae cupiditate adductus, plurimas vtriusque sexus conquisiuit, vt eas cum ouis, pullis atque nido, locupletandi gazophylacii regii causa, Dresdam mitteret. Ad haec auis frequenter nidificat (*) in Pociuria ad Bystrzica amnem, in Ducatu Slucensi ad fluminis Slucz ripas, in districtu Pincensi siluis amplissimis obducto & crebris paludibus immerso; tandem in Volhinia passim ad Horinum Sterumque fluuios, in omni Palatinatu Sandomiriensi, & in Cujauia ad Notezium flumen. Sed de omnibus Poloniae provincis auiculae nostrae caris, longum mihi est dicere, praesertim ad alia properanti. Sufficit addere eandem in Russia atque in Sibiria reperiri, quod post JOANNEM PHIL. a STRAHLENBERG, experientissimus GMELIN (**) Botan. Prof. Tubing. nuper defunctus animaduertit. Hic, vt in itinere suo Sibirico monasterium Dolmatuskoi Vspenskoï tetigit, conspecta harum alitum ingenti multitudine, vtramque marem acque ac foeminam, quod raro accidit, viuam sefellit. Neque est dubium, quin auis plurimas alias Europae regiones, praeter alias, colat. Hungariam saltim magnam eius multitudinem alere ex amico audiui, qui regundae alicuius nobilis adolescentiae causa, in Hungaria superiori aliquot annos fecerat.

Jam tempus est ad descriptionem auiculae accedere, quam quadruplicem dabo. Nam in alitum genere mares externa specie notis quibusdam saepius differunt a foeminis, atque descriptio-

(*) GABR. RZACZYŃSKI *Hist. Nat. Polon. Tract. X. S. & I. p. 294. & Auctar. Tom. 2. Hist. Nat. Polon. p. 402.*

(**) *Reise durch Sibirien vom Jahre 1740 bis 1743 IVter Theil, p. 284 sq.*

scriptiones vnus eiusdemque exempli pro scriptorum diligentia in nonnullis interdum discrepant. Hinc opera non inutilis est, varias descriptiones auis nostrae diuersi sexus in medium proferre, quibus inter se collatis commemoratisque proprietatibus, species eius certa constitui potest. In recensendis descriptionibus maximam partem nedum cognitis, dabo operam, quam maxime potero, vt breue id faciam. Montianam vt pote tempore priorem, praecedere iubeo.

Descriptio Pendulini, utriusque sexus a Cl. CAIETANO MONTIO () facta.*

Pendulinus auicula est plane exigua, neque enim corporuli sui magnitudine, regulum non cristatum vel passerem troglodydem, vel parum atrum minorem multum vincit. Habitu quidem externo ac rostellii figura nonnihil ad paros accedit, vt eum aliquando parum palustrem nidum suspendentem appellandum putauerim. Rostrum breue est, acutum, ad basin crassiusculum, plumbei coloris. Occiput, ceruicem, collum, guttur, summumque dorsum usque ad alarum initia cinereae obtegent plumae, albidiores eae tamen prope guttur. Vtriusque a rictu oris per oculos ad occiput macula nigerrima exporrigitur, quod vero spatium inter vtramque maculam supra rostri basin ad verticem extenditur, in masculo rufi coloris est, vertex ipse cinereus. Rufum quoque dorsum, rufae scapulae, rufae alarum pennae vestitrices dictae, praeter extremas, quae ad viridem colorem, obsoletum tamen nonnihil, vergunt. Pennae alarum, remiges vocatae, atrae sunt vel nigrae, quibus minores quaedam rufescentes superponuntur. Pectus, venter, femora, ac superius vropygium medii cuiusdam sunt inter cinereum ac rufum coloris. Cauda ex duodecim constat pennis nigris: exteriores tamen, quae reliquas obtegent, magna ex parte rufescent, crura cum pedibus & vnguibus plumbei coloris sunt.

(*) *Comment. Art. atque Scient. Insistunt. Bonon. T. II. P. II. p. 56.*

sunt. Foemina non admodum differt a masculo; rufus alarum ac dorsi color in ea nonnihil dilutior est, nullasque plumas habet circa rostrum, in quibus appareat idem color, sed caput vniuersum cinereum extra duas illas nigras maculas: prona etiam pars tota decolor est ac penae cinerea —

Descriptio auiculae Remis, foeminae a Celeberr.

KLEINIO facta ().*

Remis foemina, quam Musaeum continet meum magnitudine parum palultrem non superat: caput obscure cinereum, cuius plumae ad ortum passeris nigredine tinctae, ab vna aure ad alteram continua supra radicem rostri excurrit zona nigra, quae oculos simul includit; rostrum parorum omnium longissimum & acutissimum, multumque differens a rostro pari caudati; in superiori inferiorique parte sordide caerulefscens, latera mandibularum ex albo lutea, dorsum ex cinereo & rufescente colore varium, alae iisdem coloribus sed ex nigro obscure variegatae, remiges ex nigro cinerescunt, venter argenteo colore resplendens, gula nonnihil rufescens, cauda duos digitos longa (nisi forte maris longior sit) in superiori parte coloris ad cinereum vergentis, in inferiori, quoad dimidiam longitudinem albescens, pedes coerulefcentes —

Descriptio

(* Vid. GABR. RZACZYNSKI *Au-
tharium Hist. Nat. Polon. Ged. 1736.*
In Bibliopoliis nullibi prostat. Diu
enim exemplaria sine titulo apud RR,
PP. Societ. Jesu in suburbio Gedanen-
si abscondita fuerunt, donec susu
Cl. Kleinii titulum libro praefige-

rent, sed eundem publice venundandi a
Prouinciali potestas ipsis nedum est per-
missa. Quo factum vt per pauca exem-
plaria ad Historiae Naturalis Polo-
niae amatores peruenerint, Index li-
bri adhuc desideratur.

C

*Descriptio auiculae Remiz, maris, a Celeberr. KLEI-
NIO in Catalogo Musaei Baryethani
suppeditata (*).*

Remiz cum pullis & ouis ter in phialis; magnitudine parum coeruleum (*Käsemeise*) non superat. Pedes parorum sunt coerulefcentes, praeter pedes fuscus pari caudati nostratis & Willugbeji *Long-tailed Titmouse*. Rostrum, post carbonarii rostrum omnium parorum longissimum, fere triangulare, conicum, in apicem acutissimum desinens, omnino diuersum a rostro pari dicti caudati, pariter suspendentis nidum. Cauda duos pollices longa; venter argentei coloris; gula nonnihil rufescit; rostri inferior superiorque partes sordide coerulefcent; latera mandibularum ex albo lutea; caput cinerescit, cuius plumae ad ortum passeris nigredine tinctae; ab altera aure ad alteram continua super rostrum zona nigra, oculos simul suscipiens; dorsum ex cinereo & rubescente colore varium; alae iisdem coloribus, & ex nigro obscure variegatae; remiges ex nigro cinerescunt; eiusdem coloris cauda est superna parte, in inferiori plumae qua dimidiam partem albescunt. Caeterum parus est, qui famatos nidos ex lanugine florum &c. mirifice construit, & ad ramulos super riuiulis suspendit.

*Descriptio auiculae Remiz, vtriusque sexus, a me facta, una
cum dimensione partium externarum.*

Remiz auicula, magnitudine ad trochloodytem accedit, hac tamen paulo maior; pedes ex rubro cineritii, tetradactyli, filii, digitis solutis tribus anticis vno postico, vnguibus aduncis cute rugosa vestitis; femur inferius musculosum, plumis tectum; rostrum ex albo flauescens, conicum, mandibulis in linea recta aqua-

(*) Manu exarato, quem Cl. Autor Museo suo Baryethum delato subiunxit;

atque ex eodem haec descriptionem mecum beneuole communicauit.

aequalibus & fortiter secantibus, subito decrescens in summum acumen; nares rotundae, peruiac, extrinsecus ampliores; Caput supra cinereum, in radice rostri ex nigro fuscum, qualis zona etiam oculos circumdat; ceruix penitus cinerea, nisi quod circa primam vertebrae colli macula nigro-fusca apparet; humeri cinnamei coloris, linea cinnamea supra dorsum excurrente iuncti; dorsum paulo elatum, cineritium pennis in medio nigricantibus, apice cano terminatis; alae cinnameae & in iis remiges breuiores rubescentes margine albescente anguloso, exteriores vero siue remiges primi ordinis totae cinnameae; inter remiges breuiores & inter humeros plumae cinereae albescentes maculam canam oblongam formant in dorsum excurrentem; guttur cinereum, iugulum plumulis rubescentibus, paucis incanis intermixtis, variegatum; pectus, venter & vropygium cinerea, ad latera tamen versus podicem, vbi femur incipit, zona nigrescens conspicitur; cauda tota cinnamea rotundata, reetricibus longitudine discrepantibus, coloris cinnamei, &, nisi in aue exsiccata palluerint, margine albescente instructis.

Dimensio partium externarum,

	poll. lin. par.	
Longitudo rostri, a radice vsque ad apicem	-	— 4
Crassities eius in radice	-	— 2
Longitudo capitis, a radice rostri vsque ad primam vertebrae colli	-	— 6
Lingua, ab apice bifido lacerato, ad basin longa	-	— 4
Longitudo colli	-	— 7
— — clauiculae	-	— $5\frac{3}{4}$
— — sterni	-	— $5\frac{1}{4}$
Alae articulatio prima, extima		— 6

TAB. I.

Fig.

2 & 5.

Fig. 3.

C 2

Alae

			poll. lin. par.
	Alae articulatio secunda	- -	— 7
	- - - tertia, corpori proxime adiacens	- -	— 5
	Remiges, numero nouendecim, diuersae longitudinis;		
	longissimae	- -	2 —
	Longitudo dorſi a prima vertebra colli vsque ad vlti-		
	mam costam	- -	— 6 $\frac{1}{2}$
	Longitudo femoris superioris	- -	— 5 $\frac{1}{2}$
TAB. I.	— femoris inferioris	- -	— 10
Fig. 4.	— tibiae	- -	— 6 $\frac{1}{2}$
	Digitus posticus vnicus, longus	- -	— 2 $\frac{3}{4}$
	Medius digitus anticus a tibia vsque ad vnguem	- -	— 4
	Anticus dexter	- -	— 3 $\frac{1}{4}$
	Anticus sinister	- -	— 3
	Cauda reſtricibus conſtat duodecim, quarum longitu-		
	do maxima	- -	1 — 9
	Longitudo corporis a collo vsque ad initium caudae	- -	1 - -
	— totius auiculae a radice roſtri ad extremum		
	caudae	- -	4 $\frac{1}{4}$ - - -
	Auicula exſiccata integra pendeſcit circiter	- -	56 Gran.

W. B.

His ita cognitis ad conſtituendam aui noſtrae ſpeciem accēſſi; ſed ad quam potiſſimum referrem non nimis pependi. Ego enim examinatis characteribus, quibus illuſtres Ornithologi, KLEINIVS atque LINNAEVUS ad ordinandas aues uſi erant, Pendulinum roſtro ſubulato, recto, *lingua lacero-emarginata* in regulis ſiue in troglodytibus numerabam (*); praefertim cum Cl. LINNAEVUS alio in loco troglodytibus linguam adſcriberet apice bifido lacerato (**), qualem in noſtra auicula repe-

TAB. I.

Fig. 3.

(*) LINN. *System. Nat.* p. 31. edit. Lipſ. 1748.

(**) *System. Nat.* a JO. JOACH. LAN-GIO Haleae edit. p. 52.

reperi (*Tab. I. Fig. 3.*) Interim Amplifsi KLEINIVS id tra-
debat in diuersum; auem in numerum parorum reponebat, api-
ce linguae licet non obtuse truncato, aut quatuor fetis instru-
cto. Interiectis aliquot diebus auiculae speciem rursus exa-
minauit, atque serupulum super eadem feliciter mihi exemi,
cum linguas plurium auium vnus eiusdemque speciei monitus
inspicerem, & insigne hoc criterium haud fallinescium reperi-
rem. Est, vbi lingua ad historiam naturalem auis plenio-
rem, quemadmodum aliae partes intrinsecae, facere aliquid
potest: quod vero eadem ad determinandam eius speciem opus
sit, id qui affirmauerit, a vero prorsus abhorret. Esto exem-
plum de paris, quorum apex linguae ad similitudinem plera-
rumque auicularum plus minusue fissus, & interdum tam parum
diuisus est, vt sentiri amplius illud haud queat. *Lingua tur-*
dorum, sunt verba KLEINII in ipsius ad me litteris, *diuisa*;
alaudarum in apice variat; *in nonnullis vix ac ne vix quidem*
diuisa; *omnes picae habent linguas diuisas, & praeter eas aliae*
aves bene multae. — Vnde sequitur, vt constituendis auium
generibus linguae conformatio parum inseruiat; nisi omnes,
quarum linguae bifidae aut vniuersim diuisae sunt, in vno co-
demque genere cooptentur. Taceo linguas parorum experi-
entia teste vehementer variare, & specierum inde species
oriri debere, quas ornithologia aut prorsus ignorat, aut ma-
gnopere auersatur. (*) Turuli pedibus tribus anticis vno po-
stico, linguam habent canaliculata; cuculis similis est lin-
gua canaliculata, rostrum simile mandibula superiori pauli-
per carinatum; accipitrum pariter canaliculata est ad sugen-
dum sanguinem. Equis vero ob linguae similitudinem in ac-
cipitre

C 3

(*) Testis huius rei autopses est Cl.
MOEHRINGIVS in auium generib.
p. 45 vbi de paris obseruat: *Variat*
incisio apicis linguae: in paro maiore
apex; vel 4 fetis terminatus; in paro
caeruleo apex fetis quidem terminatus,

sed fetarum vna vel altera in quibus-
dam individuis lacera evadit; paro
atro est singula feta in singulo apicis
truncati margini, medio spatio feta
verticali, integro.

cupitre turdos, in turdis cuculum numeraret? pedibus duobus anticis totidemque posticis in alia auium classe reponendum. Rideretur, qui caudas auium respiciens, ut mouentur, ut attolluntur, ut exsultant, ut contremiscunt, genus auium caudas mouentium sibi fingeret; & turdum (*) CATESBEJI indicum (*the Mock-Bird*) inter troglodytes, aut motacillam LINNAEI (**) pectore nigro inter turdos connumeraret, quod uterque cauda tremiscunt.

His demum rationibus superatus, Pendulinum nostrum inter paros refero, ad quos omnino referendus est, si vel digitos vel rostrum attentius examinaueris. Et hoc opus esse tot virorum doctorum exempla docent, qui in constituendis auium characteribus hallucinati sunt; sic v. c. PETR. BARRE-RIVM secutus (***), cur auiculam inter paros referres non haberes. Is enim parum definit, quod sit *avis genus fissipedis rostro arcuato sursum conuexo valuis aequalibus, cauda re-cta plerumque bifida & immota*. Sed iure quaeritur, an unquam natura paris rostrum arcuatum cesserit, quemadmodum alauidis, turdis ficedulisque? unde factum, ut per imagines parorum a GESNERO adumbratas in fraudem deductus DOSSIF. Barreere curucam aliasque aues huc non pertinentes inter paros collocauerit. Rectius vero Amplissimum KLEINIVM fecisse, supra memoravi, quippe qui in eminenti opere: *Stemmata auium quadraginta tabulis illustrata*, quod futuro anno in lucem prodituro speramus, in genere parorum de Pendulino, quae potiora putauit, breui observatione adduxit. Magni existimo interesse ad iucunditatem lectorum, observationem tam praeclaram Autoris etiam verbis percenteri. „REMISZ „ & *Pendulino* nidos construunt marsupiales suspensos, ex pap- „ pis

(*) *Natur. History of Carolina Florida and the Bahama Islands* p. 27.

(**) *Faun. Suec.* N.º 214. p. 81.

(***) *Ornithol. Specim. nouum. Pre-pinian.* 1745 edit. p. 49.

„pis arborum florunq; & lino, artificiosissime; Aues spe-
 „cie diuersae. Caudatus simili fabrica vitur ex musco & lino,
 „quasi Phrygium dixeris opus acu pictum. *Oriolus* siue *Gal-*
 „*bula* perperam *Picus* dicitur *nidum suspendens*; quum sit tur-
 „dus nidum suspendens, nec picus, nec parus; materia nidi
 „pensilis ex stramine fibrisque cannabinis negligenter constru-
 „ti. FRISCHII nidus, qui dicitur *Orioli*, me iudice, est
 „*pari caudati*, quod oriolus rostrum disconueniens est fabricae
 „admirabili. Dicitur & *turdus calami aromatici* ad arundines
 „nidum suum suspendere, ideo tamen nec Remiz nec Pendu-
 „linus est. „ Atque sic certum est Pendulinum ad parorum
 „classẽ recte referri, de quibus antequam dicendi finem fa-
 „ciam, exponendum mihi est, qualis sit parus caudatus, quid-
 „ue differat a pendulino; cuius nidus pro opere pari caudati vel
 „ab oculatoribus Ornithologis saepe habitus est. Caudatus
 „dicitur, quod cauda ei singularis est, & corpore longior au-
 „culam ab omnibus cuiuscunq; generis discriminat; (*) pen-
 „nae scilicet extimae breuissimae, reliquae ordine longiores ad
 „medias vsque, quae longissimae sunt; extimae coloris sunt
 „albi, versus mediam caudam magis nigrae. Sed haec longe
 „aliter se habent in Pendulino. Huius cauda tota cinnamœa,
 „rotundata, pennis longitudine haud tantopere diuersis. Cau-
 „dati pedes nigricant; Pendulini caerulefcunt. Caudati ro-
 „strum breue, nigrum, cito decrefcens in acumen; Penduli-
 „ni longum, flauescens, paulatim definens in apicem. Illius
 „vertex albicit, collum nigrum est, gula alba, pectus album,
 „venter & latera dilute castanea, dorsum & vropygium castanea
 „colore nigro tincta; Huius vertex canus est, guttur cinereum,
 „iugulum albicans plumulis rubefcentibus intermixtum, pectus,
 „venter & vropygium cinerea. Remiges alarum pari caudati ob-
 „fcure fuscae, interiorum margines externi albescunt; remiges
 Pen-

(*) WILLVGH. *Ornithol.* p. 176.
 Tab. 43. & LINN. *Faun. Suec.* N.

243. p. 90. Tab. I.

Pendulini cinnameae, breuiores margine cinereo rubescunt. Praeterea parus caudatus corporis pulchritudine & forma forte etiam colorum venustate pendulinum praestat; & ab hoc cantus suauitate vincitur. Tandem parum caudatum teste WIL-LVGHBEIO hortos potius quam paludes desertas quaerere legimus, quod autem communi omnium experientia non comprobatur.

Atque sic constitutis specie atque discrimine inter vtramque auiculam, in systematibus facile locum asserere pendulino possumus, & quidem in LINNAEI systemate inferatur N. 6. (*) *Parus minimus. Pendulinus, Pol. Remiz.* Qui MOEHRINGIVM sequitur auem in ordine secundo Hymenopodum inter paros referre potest (**). Caeterum in nidis pari caudati & pendulini magna est diuersitas, de qua mihi paulo inferius fermo erit. Huius tamen videtur esse loci, vt ostendam, pendulinum Bononiensem & Remiz polonicam vnam eandemque esse auem, parum scilicet eiusdem speciei, nec nisi qua regionem, quam habitat, diuersum; idque tanto magis necessarium videtur, cum descriptio pendulini Montiana ad nostram aliorumque relationem de aue polonorum pendula comparata nonnullis imponat, vt haec auiculas plane diuersas arbitrentur esse. Colorem enim quod attinet, in italica aue is ex parte cinereus est ex parte rufus; in polonica vero fuscus. Quam diuersitatem MONTIVS, vt tolleret, recte obseruat, (***) colores istos in foemina praesertim ita esse obsoletos, vt possit auis minus curiose inspicienti videri fusca. Quare non tanta est inter Pendulinos, italicum nempe & polonum, quanta potest maxima esse, colorum distantia; quin potius omnis, si qua est, diuersitas in verbis scriptorum latere deprehenditur. Auis enim rufi coloris est aut cinnamei, vti Montius in italicis, ego in polonicis exemplis obseruauimus. Reliqua, quae adhuc

(*) *Systema Nat.* p. 32. edit. Lips. 1748.

(**) *Auibus genera.* p. 45.

(***) *Comment. Scient. & art. Instit. Bonon.* T. II, P. II, p. 63.

At huc occurrerent, a se inuicem diuersa, v. c. nidi figura, & ex qua constat, materia, macularum dispositio, colores magis minusue diluti cet. ea ne minimum quidem speciem auis mutare possunt; adeo vt dubitare non debeamus, quin polonica Remiz eiusdem speciei auis sit cum Pendulino Italarum. Tandem si qua constans magnitudo huius auiculae diuersa reperitur, necdum tamen variat species, quemadmodum vaccae belgicae, equi boreales, hungarici, germani, magnitudine diversi, eandem quadrupedum speciem constituunt. Idem dicendum in auibus de gallinis vulgaribus, indicis & nostratibus, ad vnam eandemque speciem pertinentibus. Varietas speciei, si determinari debet, respiciendum in auium speciebuz videtur ad structuram corporis & partes constantes diuersas, victum diuersum, & modum diuersum propagandi speciem seu nidulandi. Quod si enim oua nostrae auiculae aliquando diuersae magnitudinis deprehendantur, quod contingere posse ipse expertus sum, ex eo tamen neutiquam diuersa auiculae species poterit deriuari. Namque inter magnitudinem auium atque ouorum magnitudinem non semper proportio habetur eadem. In generibus quidem oua struthionum, anserum, gallinarum indicarum, anatum, gallinarum vulgarium, columbarum cet. qua mediocrem magnitudinem respondent sic satis mole corporis parentis. Sed extra ordinem variat magnitudo ouorum & in eadem specie; e. g. gallinae indicae crista plumosa, parum magnitudine superantes vulgares, tamen oua pariunt fere anatum ouis aequalia; item alia oua sunt minora alia maiora solitis, atque nemo ignorat dari oua mole matris in auibus non respondentia. Itaque an species auis nostrae magnitudine distinguatur? equidem ignoro: an cantu? non minus incertum. Memini tamen ex amice aliquando audire, duplicem omnino speciem auiculae dari; terrestrem nempe & aquaticam (*Land- und Wasser - Remiz*): priorem in continenti circum paludes & stagna nidificare, ni-

D dum.

dumque, ex arundinibus atque dinetis ad exiguam altitudinem suspendere: posteriorem saliceta quaerere & nidum altissimis ramulis super aquam pendulum, in salice, populo & id genus arboribus aliis construere, quibus circumuestire natura stultos solet. Quae si recte se haberent, non vnus, fateor, speciei esset auicula nostra. Vereor autem, ne Remiz terrenis, quam appellant, SCHWENCKFELDII *passer* sit *arundinarius* quem RZĄCZYŃSKIUS inter arundines nidum artificiose suspendere memorat (*), allegatas caeteroqui auiculae species plane ignorans.

Descriptionem partium externarum morum consuetudo excipit, eique annexa natiuitas, incrementum, copula, nidificatio, partus, alimenta, affectus. Auem vidimus in harundinetis agere. Illam videre rarum quidem, sed comprehendere, viuamque captare rarissimum est, nec nisi solis occasu aut coelo turbido in nidis latitantem. Hinc de moribus eius apud autores parcos parciore narratio. Foetificat primum incipientibus vernalibus diebus mensibus Aprilis & Maio; iterum in aestate circa Augustum mensem. Verisimile non est, ter in anno nidificare, neque huius rei vlla habetur obseruatio. Nidum industria atque arte profusus mirabili construit, figura singulari & modo diuerso. Non enim nidum, vt reliquae volucres, superne patulum, crateris instar conficit, sed clausum in modum sacci arcuati & vndequaque oclusi, excepto foramine, quo introire solet. Figura nidi partim focci, partim perae instar habetur, nunc amplo latoque fundo, nunc angusto & in apicem obtusum desinente. Vtramque vidi, vtramque delineari feci. Nidus lociformis in Tab. II. conspicitur, oblongus & insolitae magnitudinis, cuius modum in condendo domicilio suo auis perraro tenet. Altitudo nidi *LK* septem erat pollicum Parisi, latitudo *HM* $4\frac{1}{2}$ '' , versus fundum vero, infra *GH* $3\frac{1}{2}$ '' .

ma

(*) *Auclur. Ekst. Nat. Polon.* p. 405.

ma eius, vt apparet oblonga, sacco haud absimilis. Pendet e ramusculo arboris admodum tenui *D*, qui ad *F* & *E* incurvatus, lino & cannabe plane circumligatus, & unculis suis nido tam firmiter implicatus est, vt nisi disruptis filis cannabinis extrahi non possit. Aliud ramale ex *E* versus *F* & *A* adfuisse via patula ostendebat; adeo vt nidus a duobus ramusculis iisque bene nodosis & denticulatis pependerit. Ostium oblongum circiter 1 $\frac{1}{2}$ amplum, margine *B*, *C* superne tecti instar aditum muniente, ne in nidum impluat. Hunc marginem, puto, ab auicula, cum introierit, ad occludendum ostium introorsum reponi, quo melius ventorum vim atque frigoris arceat. Sed ostiorum non eadem conformatio; ampla interdum sunt, labiisque ad reponendum munita; interdum angusta margine penitus carent, quem Cl. SCHVLZIVS tempore partus adsui ab auicula suspicatur. Quod materiam attinet ex qua nidus constructus est, constat illa, vt RZĄCZYNSKIUS, MONTIUS, KLEINIUS aliique obseruant, ex pappis florum, ex lanugine salicum & populi, immo ex moleculis sericeis in gemmis arborum aut calicibus florum quorundam absconditis. Harum nonnullas adhuc integras reperii, hinc inde inter alias moleculas lanuginosas in ambitu nidi externo intextas & pappis refertas. Sed auicula praeter enumeratas materias alias plurimas colligit, ad struendum vestiendumque nidum idoneas. Hinc typharum copia, hinc cardui, hinc plantarum papposarum quodcumque genus aliti materiam nidi praebent. Ego certe, nidum aliquando contemplatus filis cannabinis & gramineis extrinsecus vestitum, atque miratus, quid id esset, globulos aliquot euulsi, vt commodius indolem florum, & si quid iis admixtum esset, considerarem; & euulsa moleculas, quales in *F* exprimuntur, cum attentius scrutarer, fecit similitudo quaedam, vt de globulis, quibus araneorum telae contextuntur, cogitare coeperim, atque arborum pappescentium copia in mentem venerit, quae in locis Lithuaniae Volhyniae-

niaequo paludosis frequentissimae habentur. Quin immo si vel plantas pappescentes a ROB. MORISONO (*) eiusque continuatore JAC. BOBARTO enumeratas consideraueris, cognita paulisper flora polona facile peruidebis, magnum earundem numerum in Polesiae tractibus reperiri. Haec enim iuxta vias, ad fossas & paludes sponte nascuntur carduorum variae species, imprimis spinosissimi illi cardui palustres seminibus lanuginosis densissimis donati, primo venti ludibrio per aërem volitantibus, porro jacea, scolymus sativus spinosus, hieracium, aster, taraxacum, gnaphalium, conyza cet. Taceo arbores papposas salicem, populum, alnum, arundinem vulgarem, typham, gramen arundineum &c. ingentem papporum copiam auiculae nostrae subministrantia. Omnes hosce pappos ad nidum promiscue adhibet; frequentius illos, quos natura & ingenium loci gignunt. Hinc nidos vidi alios ex vellere salicum populique maximam partem constantes; alios ex gramine arundineo pilis fibrinis intexto compositos, fibrorum enim in his locis ingens copia habetur; alios e pappis carduorum & lanuginè typharum constructos, quod herbae genus Polesiae paludes densissime vestit, clauamque fructus loco producit, quae molli & copioso tomento composita suauem lanuginem auiculae praebet. Recte Montius monet, colorem nidi semper indicium materiae praebere, ex qua constructus est. Salicum & populorum lanugo albidiorum quidem, sed molliorem neque satis firmum nidum effecit; typharum, plantarumque papposarum fuscum colorem praebuit, ob intexta fila graminea & muscosa ad cinereum vergentem. Intus materia apparuit qua molliem gossypio haud abfimilis, nisi quod conglomata interdum globulos constituebat lanuginosos paulo crassiores. Ambitum nidi internum mollissime locaticatum reperii, fundum vero pappis cuiuscunque generis sibi met

(*) *Plantar. Histor. Natur. Oxon.* T. III. p. 151 sqq.

met inuicem firmiter intextis quam mollissime substratum, vt molliter oua cubent, aut pulli a frigore, humiditate, vento, & ab omni aëris intemperie tuti sint, si qua mater in pabulum volat. Fundus igitur totius nidi densissimus est.

Alter nidus perae aut crumenae figuram exhibens, TAB. I. bula prima Fig. 1. apparet: Vni tantum ramulo profunde in Fig. 1. texturam nidi immerso, neque extrinsecus in conspectum venienti appensum erat. Ostium paulo amplius quam in priori; latitudo nidi cum foramine in tubum extantem porrecto $5\frac{1}{2}''$ sub foramine $4''$; longitudo pariter $5\frac{1}{2}''$ efficiebat. Atque haec nidorum figura frequentissima est, & omnibus fere communis, nisi quod in nonnullis, qui caeteroqui figura non differunt, foramen paulo elatius magisque patulum & fundus plus minusue apicatus solent esse. Magnitudo nidorum, quamuis interdum variat, tamen in plerisque propemodum eadem est; & si qua occurrunt magnitudine aut paruitate caeteros superantes, pro insolitis habendi sunt. Talis v. c. est nidus in TAB. II. Tab. II exculptus, propter Vratislauriam, Silesiae metropolin, ad ostium Oderae ex alni ramo triginta cubitus supra terram pendens, sub finem Decembris 1691, praesente SCHILLINGIO, qui postea in Consistorio supremo senator meruit, repertus, & in eo acanthis, mater, cum vno pullo tribusque ouis (*). Quaerere hic causas eius rei libet, qualis sit

D 3

hic

(*) Hoc enim testatur III. ab H. V. CH. R. Medicus & Consiliarius regius, Regii cinesii quondam Inspector, & ex parte fundator, qui sequenti relationem nido, quem thesauri regii seruant, annexam sua manu his verbis scripsit: Drey Viertel Meilen von Breslau, wo die Oder austritt, ist an dritten Fevertage 1691 dieses Nest vor mir haben gekappten Erle, so allen hoch hangend an einem Aste, in Beyseyn des damaligen Secretaire und nachherigen Consistorialrath Schil-

lings, so er mit einem Eide behaupten will, abgenommen, und in selbigem eine Zeisigmutter mit einem jungen und 3 Eiern, die noch nicht ausgebrütet gewesen, gefunden worden. Dieses Nest kommt voellig mit den Lirbauischen Vogelheuten überein, so do. b. von keinem Zeisige gehauet werden. Es fragt sich also, ob die Zeisige nicht auch solche Nester bauen, oder ob die Remirvoegel manchmal auch in Schliesen hecken?

hic nidus, & quonam casu acanthis illum occupauerit? Nemo enim, quod quidem sciam, hucdum detexit; vbi & quomodo acanthis niduletur, quamuis fuerunt, qui in summitate alnorum congerentem viderunt, quarum quippe femine vescitur (*). Nihilominus nidus noster non est acanthidis, sed Pendulini, quem idcirco scimus etiam Silesiam habitare, eiusque nidum derelictum ad excludenda oua interdum acanthida occupare. Hoc vero in ipsa hyeme factum nemo mirabitur, qui loxiam pariter tempore hycmali, vrente frigore nidificare legerit (**). Atque haec satis de nido inconsectae magnitudinis. E contrario si qua occurrunt parui & exigua mole constantes nidi, eorum fabrica mihi nondum ad finem perducta videtur. Valde enim mihi sedet, fateor, Pendulinum non ad primum statim incubitum struere nidum omnibus numeris perfectum & absolutum, sed potius vnum texturæ stratum alteri superimponere & intexere, quemadmodum in nidis, quos forte dissolui, duplex aut triplex eiusdem parietis stratum satis distincte obseruavi; & illud quidem intus lanuginosum, molle & facile dissoluendum: exterius vero gramineum, asperum & firmiter compactum. Inter nidos, quos examinaui, vnus erat paruus, admodum tenuis, & siue parietes siue fundum atrectares, totus fere ex lino & cannabe contextus; adeo vt hunc ipsum affectum saltem nec absolutum crederem. Interim tamen omnium nidorum, quorquot eorum vidi, non maior vlla fuit dissimilitudo, quam quae inter duos istos aere exsculptos habetur (Tab. I. II.). At Montianus ille (***) a nostris cum magnitudine tum forma differt; vtpote cuilibet inspicienti patebit. Vellem plures nidos oculis subiecisset vir amplissimus, atque notato eorundem discrimine, quid iis commune, qualisue præ caeteris forma frequens esset, significasset.

Iam

(*) DOEBELS *Jägerpraktik* Th. I. p. 65. 66.

(**) M. C. HANOWS *Seltenh. der Nat. und Oekon.* Th. I. p. 277.

(***) *Comment. Acad. & Art. Instit. Bonon.* T. II, P. II. p. 64. Tab. 7.

Iam de nidi fabrica quædam addenda sunt, quam cum a nemine descriptam viderim, sic fieri puto: moléculas lanuginis, araneorum nodulis similes, in capturam muscarum paratis, pappos omnis generis, pilos item & vellera plantarum auicula colligit, eaque intertextis filis cannabinis gramineisque mira arte artissime complicat. Omnino enim animaduerti meretur, nidum non ex simplicibus telis lanuginosis, sed e globulis fericeis; vt supra monui, constructum esse, quos rostro percussit, & firmiter in se inuicem innectit. In superficie tamen exteriori moléculæ separatim adparent, non aequè sibi intextæ, vt in ambitu interiori. Hiscè moléculis, quamquam citius opus exigitur, auis tamen texturæ totius nidi multum temporis atque operam incredibilem impendit. Extrinsecus nidum circumquaque filis cannabinis tegit, a quibus omnem firmitatem atque consistentiam habere intelligitur. Nam si ad filum in latere *H* TAB. II. traxi, animaduerti illud per texturam molécularum interiorum versus *D* & *E* fibrarum instar in musculis procedere. Quare fila illa longiora cannabina aut graminea primum intricari in se inuicem videtur & subter has postea moléculas lanuginosas rostro subtexere. Generatim physici obseruarunt, aues minores in construendis nidis magnam operam & industriam collocare. Sed difficile est iisdem obrepere, & earum opus, vti texunt, spectare. Hinc mirari subit, quod, quum de nostris auiculis verisimile non sit, IACOBVS ZANONVS & VINCENTIVS MARIA S. CATHARINAE SENENSIS nidos auicularum indicarum quarundam descripserint, ac si earum fabricæ ipsi interfuisent (*). Hi enim nidi, vt auiculæ nostræ,

(*) ZANON. *Hist. Botan.* p. 20. PHIL. BONANNVS, Societatis Iesu sacerdos, in *Musæo Kircheriano* p. 228. ex itinèrario Vincent. Mar. S. Cath. Senensis locum excitat, quem non quæo mihi temperate, quo minus texturam nidi egregie illustrantem trepidus pono. De his enim admodum tenuè

sentio, qui allegatorum nomen præterentes aliorum scripta expilant, vt turgescèntibus paginis macra schedula in libellum excresecat. En verba Vincentii: *Nel Pardole ritruuo l'artificio col quale forma il nido la sua grandezza forina — Con fili di Caivo — zesse con artificiosissima orditura come*

strae, tenuissimo serico texti, ex coccorum filis fabricantur. Mas extra foemina vero intus operante rostro nidum concinant, phrygium quasi opus texentes.

PHILIPPVS BONNANVS (*) nidum polonicae auiculae delineauit, eum tamen, vt ex imagine colligo, paulisper discrepantem a nostro, & admodum minutum. VLYSSES ALDROVANDVS, si Montium sequor, in eo omnino errauit, quod nidum nostrae auis pendulum, quem imagine expressit, pari caudati opus esse credidit (**). Namque constructus est ex musco cum arboreo tum terrestri, ex erucarum folliculis, materia quacunq; lanosa, plumulis alioque tomento consimili. Multum ad operis firmitatem muscus ille viridis confert, bombycinae materiae implicitus ambitumque exteriorē obtegens; cum interea cauum intrinsecum, latera atque fundus plumis obducta sint. Quae quamquam indicia operis sunt a paro caudato profecti, negari tamen non potest, nidum auiculae lithuanicae, quoad externum ambitum huic in multis similem esse. Accedit & hoc, quod criteria vtriusque nidi hucusque non satis explorata & fallinescia habentur, vt quis primo aspectu nidum recte discernere posset. Hunc itaque defectum suppleturus disquiram, quid differre nidi alterutrius auiculae a se inuicem plerumque soleant. Et primo quidem discrimen illud a MONTIO pro certissimo habitum (***) , quod parus caudatus nidum
nuii-

uno sacco lungo — nella parte suprema acuminato, che per una sola cordicella si appende alla estremità de' rami del piante —: ritati che ha li primi fili congiunti con quello che li sostiene, e gli ordina di sotto nel circolo —: poi appoggiandosi la femina a questo, con il becco li stendo e lavorando di dentro e il maschio di fuori, con il becco hanno gratiosamente porcendo gli aleri fili per intraverfarli con quelli, che sono stessi

per lungo, come se volessero tessere una tela torcendo, tagliando ove fa bisogno —

(*) Mus. Kircher. Tab. ad p. 248. N. 15. e recentioribus eum quoque descripsit Exp. BRVCKMANNVS Epist. Itin. Cent. II. Epist. III.

(**) Ornithol. Lib. XVII. cap. 16. Tab. 12. 13.

(***) Loc. cit. p. 62.

nunquam suspendat, sed ramo alicuius arboris diuaticato in-nixum collocet, non tantum non certissimum est, sed expe-rientiae quoque non ad amissum responder. Saepe enim ab aucu-pibus obseruatum & a scriptoribus Willughbeio, Bellonio aliisque memoriae proditum est, parum caudatum nidum con-struere nido pendulini Lithuanici simillimum, ostio in tubulum protenso praeditum, illumque in alnetis nunc suspendere, nunc arboris ramo bifulco imponere. Maximum vero discrimen hoc interest, quod parus caudatus nidum ex materia varia & multiplici sed rudiori, ut musco; pendulinus vero e mate-ria molli & gramine subtili ad connectenda vellera pappos-que subtiles. Firmitatis in constituendo discrimine nulla ra-tio. Vidi enim nidos pendulini firmiter cohaerentes & dif-ficiliter diuellendos; vidi alios laxius coagmentatos & facile dissoluendos. Tandem neque discrimen a MONTIO addu-ctum valet, quod nempe parus caudatus extrinsecus herbarum fibris, lichene ac musco arido sic nidum obducat, ut nulla fere lanugo appareat. Saepe enim pendulinus totum nidi ambi-tum foras gramine subtili & cannabe ita obtegit, ut pappi dif-ficiliter in conspectum veniant. Eiusmodi fere nidi sunt, quorum imagines in tabulis expressi. Postremum discrimen cum meis obseruationibus conuenit: nunquam auium plumis, sed tomento eoque bene multo pendulinum interiorem nidi superficiem re-plere. Addo, pendulini nidum nunquam non super aquas paludesque e frondibus arborum tenuissimis ad certam altitu-dinem esse suspensum. Haec igitur paulo attentius me-cum reputanti sua sponte inextricabilis sese offert huius rei difficultas, cui superandae non mirum, si quantumuis sagacis-simum viri docti ingenium hactenus par esse non potuit. Saepe enim tempore aut locorum opportunitate exclusi non assequi pos-sumus, ut non multa nidorum in discrimine etiamnum supersint, quae & runcationem accuratorem & obseruationem plenioram possunt. Quare nec Aldrouando vitio verti debet, quod pen-

E

dulino

dulino nunquam viso, illius nidum paro caudato tribuerit, atque aliorum industriae nonnihil vel inuitus voluerit superesse. Sed non est, fateor, eadem tuta satis FRISCHIVM excusandi ratio, vt qui nihil sumtuum, nihil temporis parcens, modo historiam naturalem aliqua saltem ex parte proucheret, rem incertam incertiori ne dicam falsa explanatione persecutus est. Is enim nidum ignotae auis pendulum cum describeret, (*) errore inductus, Chlorionis illud opus statuit, quod tamen pari caudati esse monstrabo. Nidus Chlorionis pendulini & pari caudati nidis similis est, scio; Formatur ex lino & musco subtili, scio; E furculis arborum suspenditur, & hoc scio; neque tamen, vt nidum FRISCHII pro opere Chlorionis habeam, possum adduci. Chlorion, auis erraticca, adulto vere ad nos aduolat, voce canora & personante aduentum suum prodens; ac si monere hortulanos vellet, vt sibi caueant. Nam etiamsi non sit nisi per rostrum timenda, ceraforum tamen

— *quibus eximii pro munere gustus
maior venit bonos, quam vobis mitia poma,*

tantas strages edit, vt vna saepe nocte omnem spem anni perdat, damnum inde sentiente colono nullatenus refarciendum. Atque hoc modo aui tardius aduenienti & citius abeunti exiguum tempus suppetit, ad construendum nidum, parienda oua, editosque pullos commode educandos. Inde quamprimum aduenerit, coeptum opus acri studio vrget, & breui tempore nidum ruditer conficit, impolitum, laxo compactum ex stramine contuso, atque stipulis per agros & secus vias collectis per vtramque superficiem circum circa obductum. Nihil hic per apporum, nihil velleris, nihil materiae mollis & lanosae, etiamsi locus herbis arboribusque papposis abundet: omnia rostrum pro-

(*) *Miscellan. Berolinens.* Tom. VII. Class. phys. n. 8. p. 358. Tab. VIII.

produnt crassum, acutum illum quidem, sed ineptum ad opus subtile contexendum. Haec ampliff. KLEINIVS sua experientia testatur, neque ego, qui nidum Chlorionis hic locorum vidi, rem aliter expertus sum. *Foraminis* inquit Frischius, *per quod intrat, diameter vix duorum pollicum, est, nidi longitudo duorum palmarum.* Sed ostium duorum pollicum satis est ad ingressum pusillum pendulini, nimis vero angustum, ut auis corpore quatuor aut sex pollicum haud minor intrare possit. Magnitudine enim turturem Chlorion adaequat, inde ab ARISTOTELE turturem occidere fertur (*); & turdis accensetur sub nomine turdi lutei, qui aliis Oriolus, (**)
Galbula, Icterus, audit: Gallis *Lorior* (***), Germanis *Golddroffel*, *Birole*. ALDROVANDVS falso illi nomen pici nidum suspendentis impertitur (†), quod cur fecerit, eius rei causa vix scio an idonea adduci possit, cum auis ad picorum speciem nullo iure referri debeat. Huius errorem IONSTONVS repetiit, (††) a quo tamen recesserunt GESNERVS atque WILVGHBEIVS, auem sub nomine Galbulae siue Orioli describentes. Recentiori tempore cum in Suecia reperiretur auis, essetque ibi ignota, Celeberr. LINNAEVS operae pretium duxit eam nouis curis describere(†††) & inter ampelides numerare, ut appelleretur *Ampelis flava*, *artubus nigris relicticibus quinque exterioribus retrorsum flauis*. Nidus a LINNAEO expressus simillimus est ei, quem Aldrovandus pico nidum suspendenti attribuit; vterque autem cum nido Frischii nihil commune habent, sed vsque adeo sunt illi dissimiles, ut ipsum artificium suspendendi nidum vtrobi-

E 2

que

(*) *Hist. anim.* Lib. IX. c. 1.(††) *Hist. av. nat.* p. 102.(**) PLIN. *Hist. nat.* Lib. X. c. 33.(†††) *Der Koenigl. Schwed. Akad. der Wissensch. Abhandl. aufs Jahr 1750* XII. B. p. 130. 134. versionis germanicae ab Ampliff. KAESTNERO in lucem editae.

(***) BELLON. Lib. VI. c. 11.

(†) *Ornithol.* Lib. XII. p. 839. 854.

que diuersum fit. Chlorion, aiente FRISCHIO, nidum ramulis duobus quercinis alligat, & in aëre pendentem ventis relinquit (*), qui eum tanquam cunas movent, & simul aues alias deterrent. ALDROVANDUS autem, LINNAEVS, KLEINIVS, alii, Chlorionem ferunt furculo nidum bicipiti imponere, vt pars eius inferior tanquam sacculus dependeat. Praeterea nidus Chlorionis reliquorum nidorum instar superne patulus est, nullo tegmine aut arcu obductus; prorsus aliter ac nidus pendulini & pari caudati, qui superne arcuatus est claususque. Et haec fere sunt argumenta, quibus superatus credo, nidum a FRISCHIO descriptum plane non esse nidum Chlorionis, suae turdi aurei. Adeat quaeso, cui volupe est, Clarissimi viri descriptionem, perpendatque expressam ibi imaginem nidi subtilis & artificiose ex pappis mollissimis, contortoque tenui stramine fabricati. Aspectus quemque docebit, virum doctum, cuius alias industriae historia auium naturalis multa debet, hic deceptum fuisse, atque pari caudati opus pro nido Galguli falso venditasse. Hic enim natura sua & specie cum pendulino connexus rostro aequae tenui & acuto opus subtile texit, sola materia e qua compositus est, discernendum: ita quidem vt pendulinorum nidi e pappis & lino constant; pari caudati ex musco & lino; galguli ex stramine & fibris cannabinis. Quibus si externam nidi fabricam, quemadmodum descripsimus, & modum suspendendi aut collocandi nidum addideris, facile de alterutro ferre sententiam poteris. Caetera eadem haec parorum species varios figura, varios quoque materia nidos confingit; omnes tamen nidis pendulini similes, superne testos, vtero intus capaci: mirum qua peritia & occultare pullos & substernere molliter didicerit. Post mortem Frischii amplissima eius aium collectio L. B. DE VERNEZOBRE possessorem

(*) *Miscellan. Berolin. c. 1.*

rem reperit, qui eandem conseruare nouisque accessionibus ditare studuit, antequam regiae scientiarum academiae Berolinensis cimelio fuerit illata. Huius viri illustris beneuolentia factum est, vt Cl MYLIVS ante aliquot annos instituta aulum Musaei Frischiani enumeratione, Chlorionis simul rationem haberet (*), huiusque nidi descriptionem suppeditaret, autoris descriptioni plane similem.

In antecedentibus effectum est auiculam nostram inter alia loca etiam Bohemiae regiones habitare. Quod vt credam locus BALBINI iubet (**). Hic inter auiculas Bohemiae rarissimas aliquam adducit, qui nidum prorsus mirabilem componit, marsupii instar tam angusto superne introitu, vt sola ipsa intrare possit, maior autem quaecunque alia excludatur. Auicula colore cum nostro non congruit. Est enim apud Balbinum cinerea; parua tamen & similis paro maiori, magnitudine passeri troglodyti, cauda admodum longa eaque monstrosa. Quae accurate perpendens de auiculae nostrae in Bohemia sede me suspicari & nidus & paludes regni sinebant, quamquam optime perspicerem Balbini descriptionem etiam in parum caudatum satis bene quadrare. Sed in sequentibus zonae nigrae rostrum ambientis mentionem facit, insignis istius discriminis, quo differre nostram a paro caudato antea ostensum est. BALBINVS igitur, si quid iudicare possum, discriminis ignarus, quod pendulinum inter & parum caudatum intercedit, vtramque auiculam, sed diuersis temporibus vidit. Namque auem dum dicit magnitudine passeri troglodyti similem esse, quin ei pendulinum in animum venerit nullus dubito; siquidem illa, quod quidem video, troglodyte fere minor est. Willughbeii troglodytes drachmas

E 3

tres

(*) *Hamb. Magaz.* B. IV. p. 413.(**) *Miscellan. regni Bohem.* T. 1. Decad. I, Lib. I. c. 72.

res pendet (*), ab apice rostell. ad finem caudae $4\frac{1}{4}$ digitos longa; nostrae pondus 56 granorum, & longitudo 4 pollicum. Neque si solis oculis iustrasses externum corporis ambitum, auiculam passere troglodyte maiorem dixisses; quod tamen Rzączynskius innuit, regulum omnium auium minimam statuendo (**). — *Regulus, nobis Krolík auium omnium, quotquot hactenus obseruauit, minimā* — Atque ita, si quid adhuc sum facturus, Bohemorum *Maudicek* auiculam, non sine restrictione pendulinum esse dixerim; in quo quidem historiae naturalis Poloniae scriptor falsus mihi videtur. Sed hoc neque operis huius est ulterius explorare, neque temporis.

Sunt qui nidos pendulini duobus foraminibus vidisse aiunt, per quorum vnum cum introierit, per alterum in nido quietissime insidens auis prospicit, quasi expectans, in paludibus si quid periculi imminet. Sed num ad auiculam recte transferri eiusmodi nidi conditio possit, tutum me fore omni ex parte non puto, si dixerim: & si quando occurrit, certe in paucissimis illam obseruari oportet, quod accuratissimi harum rerum scrutatores MONTIVS, KLEINIVS, RZĄCZYNSKIVS duplicis ostii nullibi mentionem faciunt; neque alii, qui nidum oculo minus docto contemplati sunt, eius rei vllum monumentum adferunt. Pendulinorum nidi propter eximiam structuram atque figuram regum Principumque thesauros ornant, immo priuatorum collectiones saepe iisdem superbiunt. In regia rerum naturalium suppellectile Dres-
 TAB. I. II. densi ampla eorum copia reposita asseruatur (***) ; illi quoque inter alios, quorum imagines in tabulis expressimus. Musaeum, quod Petropoli est, Imperiale spectatorum iucunditati plures huiusmodi nidulos pensiles suppeditat, in *catalogo auium*

(*) *Ornithol.* p. 163.

(**) c. l. tr. X. Sect. I.

(***) Vide illustris EILENBVRGII descriptionem instructissimae huius suppellectilis regiae supra p. 13. allegatam.

animum (*), rarissimo scripto, qua fieri potuit, breuiter recensitos. Ibi n. 735. nidus penfalis descriptus a Tournefortio; N. 736. nidus auis curiose palmae minoris ramo implexus, quem pendulini opus esse suspicor; N. 737. nidus pari ex feminum salicis pappis assabre constructus, Remeslof Russis in Sibiria dictus; N. 738. nidus penfalis eleganter e iuncis fabricatus. Porro in cimeliis Viennensi, Bononiensi, Parisiensi, Londinensi Regio-Sloaneo, Bareythano locupletissimis huiusmodi nidi custodiuntur, quibus longum est, priuatorum collectiones rerum naturalium annumerare.

Vfus nidi auiculae littauicae varius est, ex parte fides & superstitiosus, ex parte medicus & oeconomicus. *Quum palustris loca peragrarem*, sunt Montii verba, (**), *nullam fere domum ingrediebar, nullam piscatoriam casam nullumque arundineum tugurium, quin suspensum viderem de lacunaribus vel ad fores ipsas Pendulini nidum: quoties huius rei causam sciscitabar, respondebant vno ore omnes, ad fulmina arcenda magnum esse in iis nidulis praesidium existimari.* Italorum haec esto superstitio; Polonis aliter placet nidulis vti. In Littauia Volhynia, Polesia, caeterisque Poloniae regionibus, in Sibiria item & Russia venum exponuntur, vt qui remedium catarrho eorum hominumque adhibent, si sub eorum naribus comburantur, aut cum lacte decocti ceruici applicentur. *Curatur & malignitas ulcerum conclusa capite*, inquit sacerdos Polonus, (***) *si fumus combustorum saepius aure excipiat.* Praesertim tamen tumores impositi leuare solent, quod siccio calori tribuendum quem in parte laesa excitant. A paracynanche sanatos vidit Cl. SCHVLZIVS, quibus circumligati collo fuerunt niduli.

Et

(*) *Catalog. animum Petropolit.* p. 411.
an auiculae Iuae passeris troglodytis species, cum nido in ramo arboris
N. 543. & N. 743. pari littauici nostri?

(**) *Comment. Bon. c. l. p. 62.*

(***) *c. l. p. 295.*

Et Varfauiae integer faccus nidis refertur vnus aurei pretio a Medicis aliisque emitur. Non hoc de nidis nostris mirum. Nidum hirundiuis contritum cum pauco melle & axungia com-mixtum in angina & tumore tonsillarum impofitum, absque adftrictionis metu certiffimam afferre opem in tonfore & nepo-te suo GESNERVS obseruauit (*). Ad vsum oeconomicum per-tinet confuetudo incolarum adhibendi nidos ad pedes calce-andos & foccorum in modum tepide habendos; (***) ad caput cooperiendum, prouti illud de nidulis indicis Zanonus narrat; tandem ad confercienda calcitra & puluinaria, nidis nempe dif-folutis & minutim diuulfis.

Satis iam de nido dictum, & potuiffem hic definere nisi ani-mus aliquantulum pasceretur operis amore: Descripto enim nido auiculae littauicae pendulo, ad reliquarum alitum nidos pensiles facilis transitus, neque is ingratus aut moleftus. Ab Aldrouando licebit initium capere. Et primo quidem loco obseruandum est, quod omnia ea, quae de pfitracorum nido ex antiquiorum relatione mira folertia constructo, pilae in modum rotundi & ex arborum frondibus fufpenfo narrat, (***) fabulam fapiant prudenter filendam. In littore Africae oc-cidentalis auium genus est, *Kubalos* dictum, passere haud maius, difcolor, rostro admodum longo eoque forti & acuto intus denticulis ad modum ferrae munito, praepetibus pennis aquis imminens, in quarum superficie nauigare potius quam vola-re videtur. Hoc auium genus vadofis se credere locis aufum nidos conficit pensiles ex lino, juncis, plumis, musco, stra-mento diuerfaque materia molli diligenter textos & orificio ad-modum

(*) *De Auib.* L. III. p. 556.

(**) PHIL. JOH. a STRAHLEN-
BERG *noerdl. und oefftl. Theil von Eu-
ropa und Asia* p. 416. nid is interdum

conteri & pabulo equorum commi-
seri scribit, vt iis vescantur.

(***) *Ornithol.* L. XI. c. 1. p. 652.

modum exporrecto instructos. (*) Horum tanta multitudine frondibus arborum e tenui filo supra aquas appensa est, vt iter huc facientes Europaei eorum saepe millia, quod mirum, in vna eademque arbore viderint. Figura non admodum differt a pendulinorum nidis. Alaudae sylvestres atque cornices minores in Hispania noua nidos saciformes struere & in tabulatis arborum pensiles collocare dicuntur (**). Imo CATESBEJI ignota auis indica, (*the Baltimore - Bird*) a possessore illius terrae, Dno de Baltimore, sic appellata, nidum ex populi frondibus suspendit (**). Apud WILLUGHBEJVM imagines nidorum exprimuntur supra se inuicem serie contigua ex eodem filo pendentium (†). Et hoc loco KAEMPFERI obseruatio silentio non est praetereunda, vt qui in insula Japan (††) in vna arbore quinquaginta nidos pensiles vidit. Auem describit coloris rufi ad flauum vergentis, passere canario vix minorem: nidus sacculi instar superne tectus est, orificio versus septentrionem directo, vt solem meridianum auertat, & commodius tutiusque sibi domicilium praestet. Vtrum falcinellus Indiae, ventre nigrescente, cauda longa, (*the Mango - Bird*) nidum frondibus ita applicet, vt pendulus dici possit, non ausim affirmare; neque ex illius, quam ALBINVS dedit, descriptione, (†††) colligere queo. Non-

(*) *Samml. aller Reisen zu Wasser und an Lande*, B. II. p. 334. Tab. XIII. LABAT *Voyages* Tom. III. p. 165. 188.

(**) *Samml. aller Reisebesch.* R. XIII. p. 663. 665.

(**) CATESBY *Nat. Hist. of Carolina* — p. 48. *It breeds on the Branches of tall Trees, and usually on the Poplar or Tulipe - Tree. Its Nest is*

built in a particular manner supported only by two Twigs fix'd to the Verge of the Nest, and hanging most commonly at the Extremity of a Bough.

(†) *Ornithol.* Tab. 77.

(††) *Hist. Nat. & Ciu. de l'Empire du Japon* — traduite par J. C. SCHEVCHZER p. 30.

(†††) *Natural history of Birds* Vol. III. p. 45. Tab. 49. lit. b.

F

Nonnulli halcyonum nidos cum nostris compararunt ; non propter modum suspendendi : illi enim nequicquam pensiles sunt ; sed ob similitudinem formae & figurae. Nidi eorum habent pilae figuram, ex spinis aculeatis formati , ore perquam angusto (*) grandium spongiarum similes. Sed receptiores rem cominus contemplati, nidum inter corpora marina ponunt ; „L'alcionio di Dioscoride primo è un corpo marino — nella superficie tuberoso e quasi composto di piu intestini d'animale — spesso è incauato con una grande bocca „la qual benchè poco si profonda, pure stimo sia stata la cagione perchè gli antichi nido d'Alcedini lo giudicassero (**). „ Sed alcyon ab Ispida nostra plane diuersa. Non me fugit multa esse quae hic praeterea , hoc solo proemio contentus, quod dum ista de nidis adfero pluribus legendi experiundique materiam praebeo. Qua de causa adhuc nominare licet SEBAM (***) CAJET. MONTIVM (†) & DERHAMVM (††) qui huiusmodi nidos pendulos imaginibus expresserunt vel ipsi exhibent, vel ad scriptores ablegant, qui eos videndi & examinandi copiam faciunt.

Haec de nido. Oua parere auis ab Ampl. KLEINIO viginti dicitur (†††), quot nempe falcinellus arboreus ponit. Partit autem cum plurimum quaterna aut quina oua : ita Schulzius & Montius. Si externum corticem & colorem spectas albida sunt ; sed nubila apparent vbi diligentius examinaveris

(*) HAN. H. N. Lib. X. c. 33. & c. 33. T. I. p. 562. ed. Hard. de reliquarum auium in nidificando solertia, cf. ARIST. Hist. An. V. 9. & Aelian. H. A. IX. 17.

(**) VITAL. DONATI *saggio della storia nat. dell' Adriat.* p. LVIII. Tab. VIII.

(***) Thef. I. Tab. 68. f. 1. 5.

(†) c. l. p. 63.

(††) *Physico - Theol.* edit. germ. FABRIC. p. 452. f. 9.

(†††) *Hist. Nat. au. Prodr.* p. 105.

ueris. Vna non omnibus magnitudo, Aliis longitudo erat lin. parisin, octo, & altitudo maxima quatuor. Aliis vtraque paulo maior, omnibus tamen conica figura in extremitatibus plus minus acuta vel obtusa. Postis ouis post duodecimam diem pulli excluduntur, & exclusi vermibus insectisque aquaticis diuersae speciei a parentibus aluntur. Nonnulli captos in nido pullos per aliquot annos fornicarum ouulis nutruerunt, quibus id auium genus auide vescitur. In dissecto huius auis ventriculo Montius nihil praeterquam insecta quaedam palustria, eaque valde contrita deprehendit. In pullis hoc singulare erat, quod mandibulam inferiorem superiore paulo longiorem haberent, cum e contrario in adultis vtraque aequalis esset longitudinis; prorsus aliter quam in imagine auiculae Montianae expressum est (*): vbi mandibula inferior superiore contra naturam breuior apparet. Foetum facit pendulinus bis per annum, id ferme temporis vt terra in florem se induit, atque vt appetit messis. De modo quo nidulatur in superioribus, quod satis est, diximus. Fabrica nidi auiculam mirae virtutis ostendit. En vnquam cuiusquam animantis insigniorem legisit repertam esse diligentiam, quam haec est auiculae nostrae? an maiorem artem, quam qua nidum componit? an maiorem astutiam, quam qua obseruato loci ingenio sibi & pullis suis ab aere & insidiis cauet? Aues propemodum omnes & quietum requirunt ad pariendum locum, & cubilia sibi nidosque construunt, eosque quam possunt mollissime substernunt, vt quam facillime oua seruentur. Sed nostra auicula victis reliquarum alitum hac in re studio & solertia, corpore minima arte maxima nidulum suum componit, non aliter ac si quis eam texendi regulas data opera docuisset. Quapropter si artificia brutorum geometrica industria elaborata, si

F 2

in

(*) *Comment. Inst. Bonon. c. 1, Tab. 7.*

in auibus pari caudati opus tanti facimus, vt dignum iudicemus, quem inter miranda naturae reponimus (*), de opere auiculae nostrae sapientiam inde numinis agnoscentes idem statuamus oportet. Iniquum enim esset apem, araneam, hirundinem atque id genus plurima animalia ad humanam intelligentiam propius accedentia mirari, & non huius auiculae magna arte, ingenio maximo nidificantis curam, solertiam, calliditatem contemplari. Namque nidus qua cura, qua diligentia factus sit, aspectus docet. Quod vero illum suspendat auicula, calliditati eius scriptores tribuunt, vt quae serpentibus viam praeccludat (**) tenui frondi, ob molem corporis sese nec credituris nec superne nidum inuasuris, ob casus metum. Vtrum serpentes timeat, an potius mures agrarios ab aditu prohibeat, non constat. Hoc tamen certum est, eam ideo nidum suspendere, vt ab animantium insidiis, qualiacunque demum illa possint esse, tuta sit. Hinc super aquis nidum suspendit, hinc suspensi ostium semper versus flumen directum, hinc ramulus tenuissimus, hinc filum subtile e quo nidus in quadam a furculo distantia dependet, & hinc tota demum nidi structura, firmitas, orificii angustia, omniaque ea, quae in antecedentibus de illo enarrata sunt.

Auis ad oscines pertinet, sed quo cantus genere aliis auibus congruat equidem ignoro. Non erratica est, siquidem nusquam migret, sed fines in quibus prognata non transgreditur. Frigus non refugit, ne quidem in ipso quod habitat Russiae imperio, in Sibiria aliisque regionibus septentrionalibus

Vbi configunt hyemes aestatibus acres,

Pendu-

(*) JO. ANDR. SCHMIDIVS *Diff. de Geometria byrsorum* Jen. 1690. §. 6. 7.

(**) RZA, CZ *Hist. Nat. Pol. c. l.*

Pendulini nomine, vti Montius, usus sum, quum non esset notum aliud facis latinum. Attamen neque a domestico vocabulo Remiz, quod est huius auiculae proprium, abstinui; praesertim cum & illud polonum aliquid sonet, & patriae alitis congruum. Immo si quod aliud nomen patriae substituissem, in memoriam illustrissimae Matronae RADZIVILIAE, Cancellarii M. D. Lithuaniae quondam consortis, generis splendore, doctrina & immortalibus virtutibus conspicuae, vehementer iniurius fuisset. Haec enim pro sua, qua erat in rem naturalem promouendam animi inclinatione, auiculam nostram omnium prima in lucem protraxit, eruditissimam ferendam proposuit, & de ea dicendi amplam materiam praebuit. RZĄCZINSKIUS, nobili ductus zelo ad cognoscendam rem omnem naturalem regni Poloniae nihil non conferendi, auiculam primus descripsit atque palam protulit, ne inter curiosa regni poloni quae referebatur auis, ab Indagatore historiae naturalis polonae praeterita esse videretur. Huic vberiore melle in Italici MONTIUS successit, qui in pertexenda auiculae historia utilitatem docendi gratiae placendi iunxit, dum materiam specie sterilem scribendi arte & eruditione elegantissimi foecundissimam fecit. Quod iter non tritum satis ego tandem ingrediens, cum his qui ante me historiam naturalem aliqua ex parte illustrarunt non decertare, aut quod maius est, scripturae genus meum, leue admodum & mediocre, comitis eorum operibus praeferre volo. Scio enim in tanta scriptorum, qui de natura libros composuerunt, copia famam meam in obscuro esse; & quinquam, dum ad scribendum accedebam, praestantissimos ornithologiae scriptores consulere, atque dictis maiorem foenerari lucem studere confirmationemque, tamen vbiuis mihi met ipsi non satisfacere. Relectis iis, quae iam scripta erant atque in schedas coniecta, semper aliquid superesse vidi non impure reticendum. Idem accidebat lectione compluribus repetita, donec denegata operi

ulteriore lima, illud prodire in publicum iuberem. Tu L. B. si qua in re erratum aut properatum vides, & in multis forte videbis, in optimam partem interpretare; si quid omisium, addè; si rectiora noueris, imperti. Multum inde gratiae, spondeo, habebis

Æ. Phyllida solus.

Quia occupationi lectoris parcendum est, quid singulis fere continetur paginis hic subiungo: hoc ipso praestitutus, ut quilibet harum rerum curiosus quoduis sciat, quo loco reperiat,

	P ^{ag.}		P ^{ag.}
DEDICATIO	3-8	<i>Anis specie sua inter paros refertur</i>	20
<i>Aniculae nostrae apud ornithologos nulla fere mentio</i>	9	<i>Si linguae confirmacioni aliquid tribuendum troglodytibus annuenda est</i>	21
<i>Caietanus Montinus eam breuiter descripsit</i>	10	<i>Sed linguae character fallax; contra Linn.</i>	21. 22
<i>Occasio eius descriptionis</i>	ib.	<i>Petr. Barreze, recens animi Hist. Nat. scriptor, in definiendis paribus admodum hallucinat</i>	21
<i>Ea primam auctori ansam suppeditauit plenioris consiciendi descriptionem</i>	11	<i>Parus caudatus quid differat a pendulino</i>	23
<i>Quibus hac in re subsidiis adiutus</i>	11	<i>Pendulino quinam locus in systematibus afferendus</i>	24
<i>De nomine anis agitur, & Remiz idem videtur esse, ac si digressus Roemisch, anicula romana</i>	10	<i>Pendulinus Italorum & Remiz Polonorum aniculae eiusdem speciei sunt</i>	24. 25
<i>Nonnulli aniculam Remiz acanthida romanam appellant</i>	13	<i>Nidi figura, onorum discrepans magnitudo, nullam diuersitatem inter pendulinos, italum & polonum, constitunt</i>	25
<i>Patria aniculae: Italia, Germaniae loca nonnulla, Bohemia, Silesia, Hungaria, Polonia, Russia, Sibiria cet.</i>	14. 15	<i>Nonnulli aniculam Remiz duplicem dari terrestrem & aquaticam volunt; quod nomen verisimile non est</i>	25. 26
<i>Descriptio aniculae quadruplex Montiana</i>	16	<i>Quando foetificat anicula</i>	26
<i>Kleinii duplex</i>	17. 18		
<i>Auctoris, vna cum dimensione parissimae aniculae externarum</i>	18. 20		
			Nidi

	PAG.		PAG.
Nidi illius figura saepe differunt, nunc fociformes, nunc perae & crumenae instar reperiuntur	26. 27	Eius descriptio ea, quae aduersus Frisibium moueo, praeclare confirmat	35. 36
Materiae ex qua nidum construit ancicula poppi florum arborumque sunt	27	De collectione anium Frisebiana nonnulla	36
Plantarum papposarum in Polonia ingens copia	28	Balbini locus Hist. Nat. Bohem. videtur pari caudati nidum cum nido anciculaeque polonicae commiscere	37
Nidus veriusque figurae describitur	26. 29	Nidi anciculae Remiz, an duobus foraminibus interdum instructi sint	38
Pendulinus non ad primum incubitum, sed successu demum temporis nidum absolueri putatur; hinc nidi alii valde tennes deprehenduntur	30	Inter curiosa refertur hic nidus & in thesauris regii & prinatis custoditur	38
Nidi fabrica, quam nec Montius tetigit, explanatur	31	Vsus nidi fictus & superstitiosus medicus & oeconomicus	32
Dilucidatur exemplo ancicularum indicarum similes nidos pensiles consermentes	31. 32	Nidi aliarum anium penduli allegantur	40
Aldrouandus an nidum pendulini delineaerit? an pari caudati?	32	Aleyonis nidum inter corpora marina reponendum Donatus recte obseruat; quod nonnulli ignorarunt	40
Discrimen inter nidum pendulini & pari caudati, a nemine hucum satis obseruatum	32. 33	Partus, alimenta, mores & affectus anciculae	43
Error Frisebii retegitur, qui pari caudati nidum pro nido orioli siue galguli falso vendit	34	Ad oscuras pertinet; non erratica	44
Agitur de oriolo, eiusque modo nidi-landi	34. 35	De nomine Pendulini & Remiz, quo post Montium usus fuit	45
Linnaeus oriolum in Suecia reperi- tum tanquam ignotam anem describit, & inter aupalides re-		Laudatio illustrissimae Principis Radzinilic, quae anciculam lituanicam in his regionibus omnium prima in lucem prostraxit	45
	35	Conclusio	46

VLTERIOREM EXPLANATIONEM
MERENTVR :

1. Incessus atque sustentationis opus in insectis fit a vi musculorum, non vero a robore ossium; quod semper articulis pedum ad angulos acutos flexis stare & incedere solent. Atque hoc incommo- dum ipsis afferret, nisi corporis pondus propter exiguitatem se- cundum leges mechanicas decreveret.
2. Fortissimi funes illi videntur, qui contorti medium inter maxi- mam contractionem & maximam extensionem tenent. Si aliter: utro- que casu rumpuntur & contractio funis integri, extensionem singu- lorum in fune filorum gignit. Et haec iusta contortionis mensu- ra, calculo potius quam per experimenta determinari debet. Quae Bernoullius (*de mot. misc.* p. 106. T. I. opp.) post Borellum disputavit huc omnino aliquid faciunt. Iis autem quae Galilaeus *Mechan.* p. 9. 108. de rupturis restium affert, per animaduersiones Cartesii *Epist.* P. II. p. 245. parum lucis est affusum.
3. Locum GROTHII de J. B. & P. II. 21, 17. omnium difficillimum, ab interpretibus praesertim Zieglero vehementer vexatum, & a nemi- ne, quod quidem scio, menti auctoris conformiter lectum, in scho- la III. GODOFR. MASCOVII, super eodem ante aliquot annos collocurus, semel cum Illustrissimo, Comite JO. ADOLPHO A B LOSS, iterum cum Illustriss. Com. ADOLPH. A MARTINIZ, ita inter- preteratus sum: *non iam illa lectorem quaestione moramur, vtrum populus in delictum principis consenserit, illud probauerit, consultum dederit, aut ubi potuit non prohibuerit; neque quaestio mouetur, vtrum populus praeter principis scelus ipse aliquid poena dignum perpeterauerit, atque hac ratione in utroque casu poenam suo male- facto meruerit: sed quaeritur, vtrum populus eatenus propter prin- cipis delicta poenas dare debeat, quatenus est populus, h. e. quate- nus ex subditis constat, usque a principis favore immunibus, quantum cum imperante suo, ut parere eius regimini velit, con- traxerit.* Atque hoc modo particulam *si* ad exemplum opti- morum scriptorum pro *an* sive *utrum* lego; quemadmodum ab inter- pretibus Gallo atque Anglo factum video. Qui in locum verbo- rum: *de eo contractu*, vocabulum *contactu* substituunt, non soluere nodum sed dissecare videntur.

Tili deser. avic. Remiz

T.A.B. II.

Nidus aricula
Remiz propter Wra-
tislaviam ad ostium
Odora^e Mense Decbr: 1691 repertus
ex alni ramo pendens, et in eo
Acanthis, mater, cum uno pullo
tribus³ ovis. Servatus in Mus. Nat. Pragae

I. G. Krüger Jun. sc.

